

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA ARKUSZA I
DLA OSÓB NIESŁYSZĄCYCH**

Część 1.

Nr zadania	Odpowiedzi	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
1	– okresu powojennego do 1989 r. (czasów komunizmu, epoki PRL), – okresu po r. 1989 (współczesności, czasów III Rzeczypospolitej)	1	0
2	o dwóch: – rodzicach (rodzicach współczesnej młodzieży wychowanych w czasach komunizmu), dopuszczalna odpowiedź: starym, – dzieciach (współczesnej młodzieży, urodzonej w latach 80-tych XX wieku, wychowanej w polskiej demokracji), dopuszczalna odpowiedź: młodym	2 (1- za podanie liczby pokoleń, 1- za ich określenie)	1
3	atrakcyjność – szarość (nuda) dostatek – brak towarów wolność – brak wolności	2 (za każde poprawne zestawienie różnic – 1punkt)	1
4	ponieważ władze komunistyczne ograniczały dostęp do zachodniej kultury	1	0
5	– kupowanie zachodnich płyt na bazarze, – noszenie przez chłopców długich włosów, – kupowanie ubrań w peweksie, – picie coca-coli, – zbieranie paczek po zachodnich papierosach, – zbieranie puszek po piwie	2 (po 1pkt za dwa przykłady)	1
6	kultury konsumpcyjnej (wielości towarów; dostępności dóbr materialnych);	1	0
7	pieniądz, rywalizacja z innymi (<i>wystarczy jeden element</i>)	1	0
8	młodzież z czasów żelaznej kurtyny - wolności (wolności wyboru, dobrobytu, swobody ekspresji), młodzież współczesna - łatwiejszego startu w dorosłe życie, łatwiejszego dostępu do sezonowej pracy, wyższego standardu życia.	1 (konieczne jest podanie obu elementów)	0
9	ma gorszy start życiowy (z większym trudem znajduje sezonową pracę, nie może szybko się usamodzielić)	1	0
10	A	1	0
11	nie ma jednego wzorca do naśladowania, (jest ich wiele i są różne) lub bohaterowie mediów, rówieśnicy.	1	0

12	ponieważ czują się obywatelami świata; ponieważ Zachodu nie postrzegają ideologicznie;	1	0
13	– Zachód przestał być czymś niezwykłym, – Zachód stał się dostępny (każdy może tam wyjechać), – wartości cenione na Zachodzie (pieniądz, dobra praca, dobrobyt) stały się oczywiste, – Zachód przestał być kojarzony wyłącznie z kulturą anglosaską, – Zachód jest postrzegany pragmatycznie, – Zachód przestał być postrzegany ideologicznie	2	1 - za wymienienie dwóch zmian:
14	do pokolenia urodzonego w czasach komunistycznych, ponieważ: – dokonują porównań i oceniają dzisiejszą młodzież z punktu widzenia osoby dorosłej, – o współczesnej młodzieży mówią w trzeciej osobie liczby mnogiej (<i>oni</i>), – o młodzieży z czasów PRL mówią w pierwszej osobie liczby mnogiej (<i>my</i>)	2 (1 za odpowiedź, 1 za uzasadnienie)	1
15	B	1	0

Część 2.

Temat 1: **Na podstawie fragmentów powieści Elizy Orzeszkowej *Nad Niemnem* napisz, jakie wartości Jan przekazuje Justynie, oprowadzając ją po mogiłach. Zwróć uwagę na uczucia przeżywane przez tę parę bohaterów.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

**Punktacja:
0-12**

1. Fragment I:

np.:

a. Jan pokazuje Justynie grób Jana i Cecylii, założycieli rodu Bohatyrowiczów, z którego się wywodzi.

Wartości, które Jan przekazuje Justynie, pokazując jej grób Jana i Cecylii:

- b. skromność, prostota (grobowiec jest bardzo ubogi),
- c. poszanowanie tradycji, pamięci przodków,
- d. związek Polski i Litwy (uciekiniery z Polski znaleźli azyl na Litwie),
- e. szacunek dla osobistych zalet człowieka, a nie jego pochodzenia,
- f. wytrwałość, konsekwencja w dążeniu do celu,
- g. miłość, przekraczająca bariery społeczne,
- h. rodzina (Jan i Cecylia byli założycielami wielkiego rodu),
- i. praca –
 - jako czynnik nadający sens ludzkiemu życiu i źródło szczęścia,
 - jako sposób realizowania misji cywilizacyjnej człowieka,
 - jako bohaterstwo,
 - jako czynnik doskonalący (uszlachetniający) człowieka,
- j. tradycja pozytywistyczna jako źródło tych wartości.

Uczucia przeżywane przez bohaterów:

k. Jan: pragnie wprowadzić Justynę w swój świat wartości, bo jest w niej zakochany,

l. Justyna: dzięki historii opowiedzianej przez Anzelma odkrywa w sobie pragnienie znalezienia celu w życiu.

2. Fragment II

0-9

np.:

a. Jan pokazuje Justynie mogiłę 40 powstańców styczniowych, w której leży też jego ojciec.

Wartości, które Jan przekazuje Justynie, pokazując jej mogiłę powstańców:

np.:

b. szacunek dla poległych powstańców (kurhan usypany rękami ludu),

c. solidarność różnych stanów wobec sprawy narodowej,

d. patriotyzm,

e. walka zbrojna o wolność ojczyzny,

f. gotowość poświęcenia życia w imię wyższych celów,

g. tradycja romantyczna jak źródło tych wartości.

Uczucia przeżywane przez bohaterów:

np.:

h. Jan: Mogiła jest dla niego czymś świętym,

i. Justyna: przy Mogile odkrywa nieznane sobie do tej pory wyższe wartości,

j. oboje: w tym miejscu czują i stają się lepsi,

k. odkrycie wspólnych wartości budzi miłość.

3. Podsumowanie

pełny wniosek: np. uczeń rozumie znaczenie mogił dla kreacji obojga bohaterów (np. prezentują system wartości Jana i powodują przemianę wewnętrzną Justyny) i interpretuje je we właściwym kontekście (np. historycznym lub historycznoliterackim),

4

niepełny wniosek: np. uczeń rozumie znaczenie mogił dla kreacji obojga bohaterów (np. prezentują system wartości Jana i powodują przemianę wewnętrzną Justyny),

(2)

próba wnioskowania: np. uczeń rozumie, że mogiły prezentują system wartości Jana, lub dostrzega wpływ, jaki mają na przemianę wewnętrzną Justyny.

(1)

Temat 2: **Jaki obraz wsi polskiej z początku XX wieku przedstawił Żeromski w „Przedwiośniu”?** Odpowiadając na to pytanie, wykorzystaj analizę podanych fragmentów (zwróć uwagę na tradycję literacką, do której nawiązuje autor, oraz jego stosunek do mieszkańców wsi).

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja:

Obraz wsi

1. Prezentowane środowiska:

0-2

a. ziemiaństwo (rodzina Hipolita Wielosławskiego) w Nawłoci,

b. chłopcy w Chłodku,

c. zróżnicowanie społeczne mieszkańców wsi (kontrastowe zestawienie warunków życia w Nawłoci i Chłodku).

2. Obraz życia ziemiaństwa w Nawłoci:

0-7

np.

a. opis dworu i folwarku,

b. śniadanie (obfityść, uczynienie z jedzenia pewnego rytuału),

c. przywołanie arkadyjskiego mitu wsi,

d. gościnność,

e. rodzinne stosunki między „państwem” a służbą.

f. dostatnie życie wypełnione zabawą,

g. aluzja literacka do *Pana Tadeusza*,

3. Obraz życia chłopów w Chłodku:

0-8

np.

- a. interpretacja nazwy folwarku (miejsce zimne, ponure),
- b. brak wiedzy i zainteresowania otaczającym światem,
- c. życie tu i teraz, najważniejsze są „jadło i napitek”,
- d. bierność,
- e. zróżnicowanie chłopów ze względu na stan posiadania,
 - bogaci chłopci (mają własne chaty, ziemię, duży inwentarz, służbę),
 - małorolni (mają małe skrawki ziemi, własne chałupy),
 - komornicy (nie mają ani ziemi, ani mieszkania),
 - żyją w skrajnej nędzy,
 - walczyli o ojczyznę, ale zostali pozostawieni sami sobie przez młode państwo polskie,
 - pozbawieni opieki lekarskiej umierają na liczne choroby.

4. Stosunek autora do mieszkańców wsi:

0-3

np.:

- a. docenienie uroków wiejskiego dworu,
- b. krytyczny stosunek do ziemiaństwa (wyrażający się w ironii),
- c. ironiczne pokazanie służby (używanie zdrobnień imion),
- d. zauważenie wad chłopów (np. bierności, zacofania, służalczości, dbania jedynie o zaspokojenie biologicznych potrzeb).

5. Wykorzystanie znajomości całego *Przedwiośnia*.

0-1

6. Podsumowanie

pełne podsumowanie: np. uczeń zauważa celowość kontrastowego zestawienia obrazów Nawłoci i Chłodka oraz określa jego funkcje (wyraz krytyki stosunków społecznych na wsi),

4

niepełne podsumowanie: np. uczeń zauważa kontrastowe zestawienie obrazów Nawłoci i Chłodka oraz krytykę stosunków społecznych na wsi,

(2)

próba podsumowania: np. uczeń zauważa kontrastowe zestawienie obrazów Nawłoci i Chłodka lub krytykę stosunków społecznych na wsi),

(1)

II. KOMPOZYCJA (0-5 punktów)

- Praca uporządkowana wewnętrznie według przyjętego kryterium funkcjonalnego wobec tematu, pełna konsekwencja w układzie graficznym; jeżeli uczeń cytuje, to w sposób właściwy i funkcjonalny 5
- Praca zawierająca logicznie, w sposób dostosowany do tematu, a także graficznie wyodrębnione: wstęp, rozwinięcie i zakończenie 3
- Praca zawierająca graficznie lub logicznie wyodrębnione: wstęp, rozwinięcie i zakończenie 1

III. STYL (0-5 punktów: za każdą cechę – 1 punkt)

- Sprawne operowanie synonimią leksykalną (bogata leksyka) 0-2
- Jednorodność stylu 1
- Stosowność stylu 1
- Jasność stylu 1

IV. JĘZYK (0-15 punktów)

Poprawność gramatyczna (0-7 punktów)

- Tekst poprawny gramatycznie (dopuszczalne sporadyczne błędy) 7
- Tekst w zasadzie poprawny gramatycznie (dopuszczalne błędy niezakłócające komunikacji) 5
- Podstawy zdania prostego i złożonego (dopuszczalne liczne błędy, ale tekst komunikatywny) 3

Poprawność leksykalna (0-4 punkty)

- Posługiwanie się wyrazami w ich właściwym znaczeniu i poprawnej formie (dopuszczalne sporadyczne błędy) 4
- Posługiwanie się wyrazami przeważnie w ich właściwym znaczeniu, rzadko je zniekształca 3
- Praca komunikatywna, pomimo błędów leksykalnych 2

Ortografia (0-2 punkty)

- Tekst poprawny ortograficznie (dopuszczalne sporadyczne błędy) 2
- Tekst w większości poprawny ortograficznie 1

Interpunkcja (0-2 punkty)

- Tekst poprawny interpunkcyjnie (dopuszczalne niewielkie usterki interpunkcyjne) 2
- Tekst na ogół poprawny interpunkcyjnie (błędy interpunkcyjne niezakłócające komunikacji) 1

V. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0-4